

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ І ПРОЦЕСИ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Бутирін Євген	МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	14
Барановський Фелікс, Проноза Інна Горобець Василь	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ВИКЛИКІВ	18
	ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВОЛОНТЕРСТВО ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ	21
Дмитрашко Світлана, Пештерєва Ольга	ПОПУЛІЗМ І ПОЛІТИЧНА ПОЛЯРИЗАЦІЯ ЯК ВИКЛИКИ ДЕМОКРАТИЧНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ЛАНДШАФТУ	23
Железков Андрій	СИНТЕЗ АНТИДЕМОКРАТИЧНИХ ПРАКТИК: СТРАТЕГІЇ ВНУТРІШНЬОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ЕКСПАНСІЇ В ХХІ СТОЛІТТІ	27
Завгородня Юлія	ЦИФРОВЕ ВОЛОНТЕРСТВО ТА ІТ-АРМІЯ ЯК НОВІ СУБ'ЄКТИ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ	30
Каприця Роман	ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ	33
Кміта Н., Сенюк О.	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	36
Кобець Юлія	БЛОКЧЕЙН ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ПОТЕНЦІАЛ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	40
Колеснік Маргарита	БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У 2026 РОЦІ	43
Колодяженський В.	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ	46
Косенко Микола	ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ Е-ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД ФРН ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ	49
Краснопольська Тетяна	ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	52
Лисенко Юлія	ІНСТИТУЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	55
Ломака Іванна	ФЕНОМЕН ПОЛІТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	58
Малашенко Людмила	ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ	61

Ломака І. І.,
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних наук
Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника
м. Івано – Франківськ, Україна

ФЕНОМЕН ПОЛІТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

У світі, котрий невинно змінюється й еволюціонує, підтримання стійкості у соціумі стає значущим завданням. Питання стабільності має велике важення для будь-якого суспільства й держави. Політична стабільність виникає внаслідок дії на політичну формацію суспільства безлічі чинників: довіри громадян до уряду, згоди між елітами щодо вектору розвитку країни, поступового економічного зростання, соціального добробуту, характеру політичної культури, міцної державності, сприятливих міжнаціональних та міжконфесійних взаємин, тощо. Прикметно, що для повноцінного розвитку політичної системи необхідна врівноваженість у всіх цих сферах.

Концепція політичної стабільності є заплутаною та багатовимірною, що й ускладнює її однозначне визначення. Однак загальна ідея зводиться до того, що політична система вважається стійкою, коли вона спроможна зберігати свій функціональний стан, ефективно вирішувати суперечності та уникати кардинальних трансформацій у політичному ладі та урядуванні. Дослідники та науковці сходяться на думці, що політична стабільність – це комплексна й багатоаспектна категорія, яка відображає загальну оцінку взаємодії ключових політичних акторів, результативності роботи владних інституцій, спроможності політичного проводу та суспільства загалом реагувати на виклики часу та розв'язувати поточні проблеми, при цьому зберігаючи рівновагу і необхідний рівень консенсусу між головними політичними силами [1].

Таким чином, стабільність означає належне функціонування політичного апарату, його інституцій, а також відсутність збоїв у роботі державних органів та достатній авторитет цієї системи. Це також проявляється у дотриманні законодавства та інших регулятивних актів, а також у застосуванні мирних, безконфліктних методів політичної боротьби. Важливим об'єктивним складником стабілізації є відсутність політичної напруженості.

З погляду суб'єктивного сприйняття, політична стабільність дає пересічним громадянам відчуття захищеності та спокою, гарантії законом, а

також політичного комфорту й певності у спроможності задовольнити власні потреби та сподівання.

Атрибутами політичної стабільності є такі механізми: системність, позитивна динаміка розвитку, відсутність загострень, активна участь громадянського суспільства та передбачуваність еволюційних процесів.

З огляду на стрімкий розвиток суспільства, поняття стабільності має багато аспектів і використовується у різних контекстах. У сучасному науковому обговоренні термін "стабільність" (з латинського «*stabilis*» – постійний, непохитний) найчастіше означає незмінність розвитку певних елементів, що дає їм змогу функціонувати без перешкод протягом тривалого часу. Стабільність як характеристика, що визначає ефективність роботи та життєдіяльність, простежується у всіх сферах суспільного життя. У світлі гуманітарних наук, стабільність зазвичай розглядається не як абстрактна ідея, а в контексті конкретних площин соціуму, як-от економічна, політична, культурна тощо.

Серед дослідників існують розбіжності в оцінці властивостей та ознак політичної стабільності. Деякі автори зосереджуються на її визначенні через брак певних явищ, наприклад, насильства чи змін, тоді як інші наголошують на наявності певних рис, таких як, тривалість роботи уряду, легітимність законодавчого режиму, відсутність докорінних змін.

Паралельно з цим, політична стабільність може бути розглянута крізь призму "системної стійкості" і вимірюється за допомогою таких загальних макроіндикаторів, як соціальне благополуччя, рівень економічного зростання, спроможність уряду накопичувати й розподіляти ресурси та багато іншого. Науковці підкреслюють, що ігнорування змін не завжди є показником сталості, і не кожна зміна важливих рис політичного об'єкта свідчить про його нестабільність [2, с. 151].

Американський соціолог Талкотт Парсонс вважає, що система є стійкою або перебуває в стані відносної рівноваги, якщо взаємовідносини між її структурою та процесами, що відбуваються всередині неї, а також між нею та її оточенням залишаються незмінними [3, с. 522].

Відомий польський вчений, автор концепції "шокової терапії" наприкінці 80-х років минулого століття, Л. Бальцерович, висловлював іншу думку щодо поняття стабільності. Він стверджував, що "політична стабільність має важливе значення лише для можливості створення та підтримки змінних фундаментів розвитку, особливо в економічному контексті". Фактор власності може бути найбільш вагомим і впливовим аспектом в стабілізації економічного життя [4, с. 53].

У загальному розумінні, політична стабільність - це широке поняття, яке може вживатися у різних розуміннях, як-от сталий уряд, стабільна політика, сталий режим та інші. Політична стабільність може бути динамічною або застійною і залежить від рівня демократичності держави. Проте жодна з цих форм стабільності не є абсолютною, і кожна має свої недоліки. Наприклад, застійна політична стабільність може спричинити розпад держави, тоді як динамічна й надмірно висока стабільність може призвести до втрати системою здатності до адаптації. Політична система, що здатна розробити інструменти для досягнення стійкості, зможе успішно імплементувати політичні рішення та позитивно впливати на суспільство.

Стабільність та її протилежність - нестабільність - є двома різними сторонами розвитку соціуму, і спроба перетворити одну з них на абсолютну та безальтернативну тенденцію може призвести до руйнування суспільства. Коли соціум трансформується, він не може зберегти той самий рівень стабільності. Прикладом може слугувати дослідження Г. Соотла, який розглядає поняття стабільності й нестабільності. На його думкою, стабільність – це результат розвитку суспільств, які, до речі, не завжди були стабільними у процесі свого існування. Важливо відзначити, що сама стабільність розглядалася як одна з ключових цілей і цінностей цих суспільств, і для досягнення стабільності вони створювали не лише механізми розв'язання соціальних конфліктів, але також механізми, спрямовані на зближення структур і складових суспільної системи [5, с. 92].

За версією М.В. Шаповаленка, політична стабільність, з одного боку, містить у собі потенціал до змін, а з іншого - уособлює процес формування й підтримання віри в оптимальність та ефективність наявної системи, яка найбільш відповідає цінностям і традиціям конкретного суспільства. Він виділяє основні вияви такої стійкості: відсутність конституційних криз, уникнення застосування сили тощо. Одним із чинників стабілізації є наявність соціальних механізмів для запобігання протестам, законне розв'язання конфліктів, своєчасна інституціалізація соціально-економічних змін та інше.

Отже, феномен політичної стабільності - це складне явище, яке вивчають із різних наукових позицій. Необхідно зважати на те, що політична стабільність - це динамічний процес, який адаптується до змін і викликів у політичній системі. Вона є наслідком роботи політичної системи та умовою її ефективності. Також важливо заручитися підтримкою суспільства, що слугує свідченням сталості та легітимності влади. Нестабільність є антиподом політичної стабільності.

Головним виміром політичної стабільності є забезпечення порядку, що виявляється через результативну діяльність владних структур, їхню легітимність

та сталість норм і цінностей політичної культури. Сильний вплив на політичну стабільність має активна підтримка політичної влади з боку населення, що засвідчує схвалення суспільством діяльності урядовців. Підтримка та позитивні оцінки з боку суспільства допомагають уникнути сутичок, свідчать про єдність громади та є своєрідним індикатором ефективності роботи політичної системи.

Література:

1. Політологічний енциклопедичний словник / [упорядн. В. П. Горбатенко ; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенко]. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. К. : Генеза, 2004. 736 с.
2. Мацієвський Ю. Політична криза: теоретичний аналіз / Ю. Мацієвський // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Політичні науки. 2008. Вип. 3. С. 146-161. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoar_2008_3_15
3. Парсонс Т. Система сучасних суспільств. / за ред. М. С. Ковальнової. Аспект Прес, 1997. 270 с.
4. Бальцерович Лешек. Свобода і розвиток. Економіка вільного ринку / Лешек Бальцерович. Львів, 2000. 280 с.
5. Соотл Г. Революції та конфлікти у житті суспільства: моделі розвитку революційних криз. Лекції з політології. Центр «Сакала». Таллінн: Панор-прес, 1991. 123 с.

Малишенко Л. О.

кандидат політичних наук,
доцент, викладач-методист

Одеський торговельно-економічний фаховий коледж
м. Одеса, Україна

ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ

У ХХІ столітті цифрова трансформація стала визначальним чинником розвитку державності та суспільства. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу державного управління сприяє формуванню нових моделей взаємодії між владою та громадянами, підвищенню ефективності управлінських процесів і зміцненню демократичних інститутів. В умовах глобалізації, а також в контексті воєнних викликів, зокрема для України,

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції